

Brussel, 9 juni 2017

Advies 2017/08

Uitgebracht op vraag van de minister van Zelfstandigen

Artikel 110, §1 van de wet van 30 december 1992 houdende sociale en diverse bepalingen

De toekenning van de moederschapshulp

Aan het Comité wordt voor advies een ontwerp van koninklijk besluit voorgelegd dat het verkrijgen van de moederschapshulp voor vrouwelijke zelfstandigen moet vereenvoudigen door een afschaffing van de aanvraagplicht. Om van de moederschapshulp te kunnen genieten, zouden zelfstandige vrouwen die een kind verwachten of net bevallen zijn in de toekomst niet langer zelf een aanvraag tot moederschapshulp moeten indienen maar zouden zij gecontacteerd worden door hun sociaal verzekeringsfonds met de vraag of zij moederschapshulp wensen te ontvangen.

Het Comité brengt een positief advies uit met betrekking tot deze maatregel. Het gaat ervan uit dat de invoering van de nieuwe toekenningsprocedure gepaard gaat met de introductie van de gegevensstroom die de sociale verzekeringsfondsen toelaat om tijdig over de gegevens te beschikken om de zelfstandigen die een kind hebben gekregen, te identificeren. Het Comité vraagt dat voor wat betreft de effectieve inwerkingtreding van de nieuwe regeling rekening wordt gehouden met de tijd die de fondsen nodig hebben om de nieuwe procedure te operationaliseren.

Aan het Comité wordt voor advies een ontwerp van koninklijk besluit voorgelegd dat het verkrijgen van de moederschapshulp voor vrouwelijke zelfstandigen vereenvoudigt door een afschaffing van de aanvraagplicht.

1 Huidige toekenningsprocedure

Wanneer zij beantwoordt aan de voorwaarden om de moederschapshulp te genieten, kan de vrouwelijke zelfstandige die net bevallen is, kosteloos 105 dienstencheques ontvangen, om zich bij de huishoudelijke taken te laten helpen. De doelstelling van deze moederschapshulp is de vrouwelijke zelfstandige toe te laten om de hervatting van haar zelfstandige activiteit (of van een andere beroepsactiviteit) beter te verzoenen met de zorg voor haar pasgeboren kind.

Om de moederschapshulp te kunnen ontvangen moet de vrouwelijke zelfstandige vandaag een formele aanvraag indienen bij haar sociaal verzekeringsfonds en dit tussen de 6e maand zwangerschap en het einde van de 15e week volgend op de datum van de bevalling. Na de geboorte van het kind en de inschrijving ervan in het bevolkingsregister, neemt het sociaal verzekeringsfonds, na te hebben onderzocht of de betrokkene aan de voorwaarden voldoet voor de toekenning van de moederschapshulp, contact op met het uitgiftebedrijf van de

dienstencheques. Het uitgiftebedrijf kent vervolgens een gebruikersnummer toe aan de vrouwelijke zelfstandige¹. Zodra het dossier is samengesteld, verzoekt het uitgiftebedrijf het fonds om de tussenkomst voor de moederschapshulp te betalen. In de dagen volgend op deze betaling, stuurt het uitgiftebedrijf de 105 dienstencheques kosteloos naar de vrouwelijke zelfstandige.

2 Naar een afschaffing van de aanvraagplicht

Het ontwerp van koninklijk besluit dat voor advies aan het Comité wordt voorgelegd, schaft voor de vrouwelijke zelfstandige die gebruik wil maken van de moederschapshulp, de verplichting af om binnen een termijn van 15 weken na de bevalling een formele aanvraag in te dienen. Van zodra het sociaal verzekeringsfonds er van op de hoogte is gebracht dat de zelfstandige moeder is geworden - hetzij door een kennisgeving door de zelfstandige zelf, hetzij via een administratieve gegevensstroom - dient het fonds op eigen initiatief contact op te nemen met de betrokken vrouwelijke zelfstandige, opdat deze laatste:

- haar wens om de moederschapshulp te genieten, bevestigt;
- in bevestigend geval, een kopie voorlegt van het attest van geboorte of een uittreksel uit de geboorteakte, afgeleverd door de gemeente waar het kind werd aangegeven;
- in bevestigend geval, haar gebruikersnummer bij het uitgiftebedrijf meedeelt, indien zij over een dergelijk nummer beschikt of, bij gebrek hieraan, het daartoe ontworpen inschrijvingsformulier behoorlijk ingevuld en ondertekend terugzendt.

3 Advies van het Comité

Het Comité is een grote voorstander van alle initiatieven die ertoe bijdragen dat vrouwelijke zelfstandigen effectief gebruik (kunnen) maken van hun recht op moederschapshulp. Het meent dat de afschaffing van de aanvraagplicht ervoor zal zorgen dat i) voortaan geen enkele zelfstandige het recht op 105 dienstencheques verliest door een gebrek aan informatie of het laattijdig indienen van een aanvraag en ii) de toekenning ervan sneller kan verlopen. Het Comité brengt daarom een positief advies uit over het ontwerp van koninklijk besluit dat voor advies wordt voorgelegd. Het gaat ervan uit dat de invoering van de nieuwe toekenningsprocedure gepaard gaat met de introductie van een gegevensstroom die de sociale verzekeringsfondsen toelaat om tijdig over de gegevens te beschikken om de zelfstandigen die een kind hebben gekregen, te identificeren.

Het Comité is verder nog van mening dat bij de invoering van de nieuwe toekenningprocedure zoveel mogelijk het only once principe moeten nagestreefd worden. Het Comité stelt daarom voor dat niet in alle gevallen een kopie van het attest van geboorte of een uittreksel uit de geboorteakte zou moeten voorgelegd worden. De bevestiging dat er een geboorte heeft plaatsgevonden, kan door het sociaal verzekeringsfonds op een andere manier worden bekomen. Eenzelfde overweging geldt volgens het Comité ook voor wat betreft het opvragen

¹ als de vrouwelijke zelfstandige er nog geen heeft

van het gebruikersnummer voor dienstencheques. Er zijn immers gevallen denkbaar waarin het fonds reeds over deze informatie beschikt (bv. bij geboortes kort op elkaar), en de zelfstandige dus niet verplicht zou mogen worden om deze informatie opnieuw te bezorgen. Het opzetten van de flux die de fondsen informatie bezorgt omtrent de geboortes, zal overigens de verplichting overbodig maken om bij de aanvaarding van de moederschapshulp een kopie van het geboortecertificaat of een uittreksel uit de geboorteregisterakte voor te leggen.

Tot slot vraagt het Comité dat voor wat betreft de effectieve inwerkingtreding van de nieuwe regeling, rekening wordt gehouden met de tijd die de fondsen nodig hebben om de nieuwe procedure te operationaliseren.

Namens het Algemeen Beheerscomité voor het sociaal statuut der zelfstandigen, 9 juni 2017,

Veerle DE MAESSCHALCK,
Secretaris

Jan STEVERLYNCK,
Voorzitter